

Jandás Alexandra: Módszertani ajánlás az egészségügyben végzett szociális munkához
1. kötet Kiadványismertető

Kiadó: Az Egészségügyben Dolgozó Szociális Munkások Egyesülete, Sátoraljajuhely, 2014

Szerzők:

Horváthné Mészáros Gabriella

Dr. Molnár Mihályné

Nagy Jusztna

Sógorka Ildikó

Közreműködők:

Berkes Gabriella

Fehér Judit

Péterné Molnár Gizella

Az egészségügyben végzett szociális munka módszertani ajánlásának első kötete az Egészségügyben Dolgozó Szociális Munkások Országos Egyesülete (továbbiakban: EüDSZM vagy Egyesület) kiadásában jelent meg 2014-ben. Maga az Egyesület 2009. augusztus 18-án alakult meg, s fő céljául tűzte ki az egészségügyi intézményekben dolgozó szociális munkások összefogását, érdekképviseletét, valamint a közös szakmai irányelvek kidolgozását, megvalósítását.

Az EüDSZM módszertani ajánlása egy eddig – talán mondhatjuk – *hiányzó szakmai összefoglaló*, melynek legfőbb célja, hogy *gyakorlati útmutatóként segítse az egészségügyben dolgozó szociális munkások mindennapi munkáját*, s közelebb hozza a társszakmákban tevékenykedő szakemberekhez és a terület iránt érdeklődőkhöz az egészségügyben végzett szociális munkát.

A módszertani ajánlás *hat fejezetben mutatja be az egészségügyben végzett szociális munka szerepét, alapelemeit, módszereit*.

A holisztikus megközelítés éppoly fontos a betegellátásban, mint a szociális munka többi területén, hiszen a szociális problémák és megbetegedések között gyakran megfigyelhető kölcsönhatás. Ezt lényegében az Egészségügyi Világszervezet „egészség”-fogalma is körülírja, mely szerint „az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy a fogyatékosság hiánya” (WHO 1979).

Az egészségügyben végzett szociális munka céljai között szerepel az orvosok és az egészségügyi szakdolgozók tehermentesítése. A 20. század elején, a kórházi szociális munka megjelenésekor valóban ezt a szerepet fogadták el a segítők (Török 2001). S bár annak ellenére, hogy ez a szerepfelfogás ma is megfigyelhető helyenként, azt gondolom, szakmánk túlnötte ezt a szerepet. Kétségtelenül fontos, hogy az egészségügyi és szociális szakemberek valóban segítsék egymás munkáját, ámde egyenrangú félként. Lényeges szempont, hiszen a szociális problémák nehezíthetik a gyógyító tevékenység hatékonyságát. Azonban ugyanúgy nehezítheti a szociális probléma, ha nem is megoldását, de kezelését, hogyha az egészségügyi intézményben dolgozók nincsenek tekintettel a betegek értelmi, érzelmi állapotára, szociális helyzetére. Álláspontom szerint ezen a területen az orvosokkal együttesen kell odafigyelnünk a beteg/ügyfél teherbírására.

Az egészségügyi intézményben dolgozó *szociális munkás elsődleges feladata a betegek szociális problémáinak szűrése, feltérképezése, a hatékony problémamegoldásra való törekvés* a Szociális Munka Etikai Kódexében foglalt alapelvek mentén.

Jelen ajánlás nem vitatja az elméleti ismeretek szükségességét, nélkülözhetetlenségét, mindazonáltal *a protokoll szakmánk természetéből eredően gyakorlatorientált*, így a módszertani alapelvek közül *nagy hangsúlyt fektet a problémamegoldási elvekre*. Ezt követően *részletezi az egészségügyben alkalmazható eljárásmodokat*, melyek szerint a szociális munkások dolgoznak adott esettől függően.

Nem elhanyagolhatóak a működési feltételek sem: *a protokoll kitér az egészségügy berkein belül dolgozó szociális munkások lehetséges feladatköreire, ugyanakkor a tárgyi eszközök s a*

szakemberek alkalmazásának feltételeire is.

Az *esetkezelés* folyamatával kapcsolatosan a módszertan kiemeli a munkakörnyezet sajátosságaiból eredő apróbb eltéréseket. Az egyéni esetkezelés során a betegnek és a szakembernek is idomulnia kell a kórházi környezethez.

A *dokumentáció készítése és kezelése* is jelentős része a módszertani ajánlásnak, hiszen az egészségügyi intézményekben dolgozó szociális munkások számos esetben rendkívül szenzitív adatok birtokába kerülnek. Így az etikai kódex értelmében fokozottan ügyelni kell az adatvédelemre, titoktartásra. A jól elkészített és lehetőség szerint precízen vezetett, naprakész dokumentáció segíti a hiteles éves beszámoló, statisztikák elkészítését, melyek alapján leszűrhetjük, mire érdemes még inkább odafigyelni, hogy munkánkat hatékonyabban tudjuk végezni. A módszertan függelékében megtalálható hét minta, mely segítségül szolgálhat, hogy az egészségügy berkein belül dolgozva hogyan adminisztráljuk munkánkat.

A kórházi szociális munkások továbbképzési rendszere kidolgozás alatt áll. Szükségessége nem kérdéses, azonban nehezítő tényező, hogy a fent említett csoport nem tartozik sem a szociális, sem az egészségügyi működési nyilvántartás hatálya alá. A *továbbképzések akkreditációjával kapcsolatos részletek* kidolgozása, a javaslatok előterjesztése az Egyesület egyik fontos feladata.

Noha önmagában nem elegendő, az EüDSZM folyamatosan szervez szakmai programokat, melyek elősegítik a társintézményekkel való jó kapcsolatot, együttműködést. Ezen alkalmak és összefoglalójuk folyamatosan nyomon követhetők az Egyesület honlapján: <http://eudszm.hu/>.

A „Módszertani ajánlás az egészségügyben végzett szociális munkához 1.” kötete alapvetően átláthatóan megszerkesztett, illetve a szakmai nyelvezet megtartása mellett, jól érthető összefoglalója a kórházakban, egyéb egészségügyi intézményekben végzett szociális munkának. Jóllehet a kötetben szerepel néhány olyan információ, szakirodalmi forrás, mely a szociális munka területén dolgozó szakemberek számára már tudott s jól ismert, mégis azt gondolom, hogy ezeknek az alapoknak köszönhetjük, hogy szakmánk tovább épülhet, fejlődhet. Továbbá a nem szakmabeli olvasók számára – a gyakorlati elemekkel megtűzdelve – talán kézzelfoghatóbbá válhat a szociális munka mint professzió.

Feltehetnénk a kérdést, hogy valójában kiknek is készült e módszertani ajánlás. Személyes véleményem, hogy előremutató, ha a társszakmákban dolgozókhöz vagy akár egészen más területen tevékenykedő szakemberekhez is megpróbáljuk közelebb hozni a szociális munka lényegét, mi több, sok esetben létezését.

A professzionális szociális munka végzéséhez elengedhetetlen az elméleti háttér, így pozitívum, hogy a módszertani ajánlás végén a kötelezően említendő jogszabályi háttér és felhasznált irodalom mellett a szerzők összegyűjtötték az egészségügyben végzett szociális munka témájában megannyi magyar és külföldi szakirodalmi forrást is.

Szintén előremutató, ahogy a szerzők a módszertani ajánlás összefoglalásában kitérnek arra, hogy bár időszerűnek tartották a szociális munka eme területéhez kapcsolódó célok, feladatok, működési feltételek, metódusok, alapelvek egységes kidolgozását, mégis megfogalmazzák igényüket, törekvésüket a módszertan fejlesztésére.

Az egészségügyben végzett szociális munkának is megannyi részterülete van, ezek ismertetését és a hozzájuk kapcsolódó speciális feladatok, eljárásmodok bemutatását is zászlajára tűzte az Egyesület.

Felhasznált irodalom

TÖRÖK Judit (2015): A szociális munka néhány alapkérdése az egészségügyben (In Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához, Szociális Szakmai Szövetség, 2001: 140–153).

Párbeszéd : szociálismunka-folyóirat

Vol. 2. (2015.) No. 1.

Jandás Alexandra: Módszertani ajánlás az egészségügyben végzett szociális munkához

Szociális Munka Etikai Kódexe.

Internetes forrás:

<http://www.eudszm.hu> Utoljára megtekintve: 2015. 03. 15.

<http://www.3sz.hu> Utoljára megtekintve: 2015. 03. 15.